

ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY
VE STRÁŽNICI

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 1999

Předkladatel: Ústav lidové kultury ve Strážnici
Adresa: Strážnice - zámek
PSČ: 696 62
IČO: 094 927
Ředitel organizace: PhDr. Jan Krist
Telefon: 0631/332 092, 332 132, 332 177, 0601/505 472
Fax: 0631/332 101
E-mail: ulkbrn.pvtnet.cz
Internet: www.ulk-straznice.cz

ISBN 80-86156-34-6

© Ústav lidové kultury, Strážnice 2000

VÝROČNÍ ZPRÁVA

ÚSTAVU LIDOVÉ KULTURY
VE STRÁŽNICI
ZA ROK 1999

OBSAH

- I. ÚVOD**
- II. SOUČASNÉ POSTAVENÍ ÚSTAVU**
- III. ŘÍZENÍ ORGANIZACE**
- IV. ČINNOST ÚLK V ROCE 1999**
- V. HOSPODAŘENÍ**
- VI. PŘEHLEDY**
 - organizační struktura
 - přehled poradních orgánů

I. ÚVOD

Výroční zpráva Ústavu lidové kultury ve Strážnici za rok 1999 je první svého druhu, a proto považujeme za vhodné úvodem uvést několik historických údajů.

V roce 1956 vzniklo ve Strážnici profesionalizací a rozšířením kanceláře národopisných slavností Krajské středisko lidového umění. Podle rozhodnutí KNV ve Zlíně mělo středisko organizovat rozvoj lidového umění, sbírat a uchovávat doklady lidového umění a metodicky pomáhat kulturně osvětovým zařízením. Se změnou administrativního členění státu v r. 1960 přešlo středisko pod přímé řízení Jihomoravského KNV v Brně. Poslání a náplň činnosti zůstaly v podstatě stejné. V roce 1968 schválil Jihomoravský KNV nový organizační řád, Krajské středisko bylo přejmenováno na Ústav lidového umění ve Strážnici (ÚLU) a zámek se stal Domem československých národopisců. Právě koncem 60. a 70. let se dotvořila koncepce ústavu jako specializovaného národopisného pracoviště, které mělo vedle studia a dokumentace tradic lidové kultury podávat návštěvníkům ucelený obraz života a kultury lidu v odpovídající vědecky koncipované zkratce. Vedle Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici k tomu měly přispívat zejména výstavy ve strážnickém zámku, rozsáhlá ediční činnost a také národopisné muzeum v přírodě - Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy. ÚLU se stal místem vědeckých konferencí a seminářů, často s mezinárodní účastí.

Největší změnou prošel ÚLU v r. 1990, kdy byl pověřen řízením ústavu PhDr. Josef Jančář, CSc., který položil velký důraz na nadregionální význam odborně poradenské, pořadatelské a dokumentační činnosti a na potřebu mezinárodní spolupráce. Po zániku KNV koncem r. 1990 přešel ústav pod přímé řízení Ministerstva kultury ČR, které jej k 1. 1. 1991 zřídilo jako svou specializovanou odbornou instituci s názvem Ústav lidové kultury ve Strážnici.

II. SOUČASNÉ POSTAVENÍ ORGANIZACE

Ústav lidové kultury ve Strážnici je příspěvkovou organizací MK ČR a vykonává svou činnost v rozsahu vymezeném Zřizovací listinou na celém území České republiky.

Účel zřízení a předmět činnosti ÚLK vymezuje Zřizovací listina ze dne 8. 6. 1994 (včetně pozdějších doplňků), která nahradila opatření ministra kultury č. j. 14 649/1990 ze dne 1. 1. 1990. Mezi základní úkoly patří:

- provádění výzkumu nehmotného i hmotného kulturního dědictví v oboru tradiční lidová kultura a folklor,
- shromažďování, uchovávání a odborné zpracování dokladů o tradiční lidové kultuře a folkloru,
- odborná správa, ošetřování, ochrana, bezpečné uchování a zveřejňování sbírek hmotných dokladů k dějinám vývoje kultury, zejména lidové kultury,
- organizování folklorních a vzdělávacích akcí, včetně pořádání Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice,
- aktivní účast v mezinárodních aktivitách v oblasti lidové kultury a folkloru, především ve smyslu naplňování rezoluce 25. generální konference UNESCO z roku 1989 "Doporučení k ochraně tradiční lidové kultury a folkloru",
- poskytování poradenských a informačních služeb a zabezpečování odborných dokumentačních služeb pro všechny druhy folklorních aktivit v České republice,
- zveřejňování výsledků své činnosti v publikacích a časopisech, které sám vydává i jiných vydavatelů v České republice a v zahraničí,
- poskytování dalších kulturních, propagačních, rekreačních a obchodních služeb návštěvníkům a organizacím, které podporují poslání Ústavu a nemohou být předmětem soutěže,
- ÚLK je sídlem České národní sekce CIOFF (Mezinárodní rada pořadatelů folklorních festivalů a lidového umění se statutem konzultanta UNESCO) a zabezpečuje činnost této sekce.

Dále spravuje svěřený majetek, pečuje o jeho údržbu, chrání ho před rozkrádáním, poškozením, zničením, ztrátou nebo zneužíváním a využívá všechny právní prostředky k jeho ochraně.

ÚLK spravuje celkem 45 ha zeleně a 99 objektů, z nichž je 6 památkově chráněných - jedná se o zámecký park, zámek, budovu bývalého pivovaru - vstupní areál do Muzea vesnice jihovýchodní Moravy, objekt hájenky a dvě kapličky.

III. ŘÍZENÍ ORGANIZACE

V souladu se Zřizovací listinou a rozsahem zabezpečovaných činností se ÚLK člení na čtyři útvary. Z důvodu průhlednosti vztahů a pro zjednodušení administrativy je řízení v ÚLK dvoustupňové - vedení tvoří ředitel, jeho zástupce a vedoucí jednotlivých útvarů odborné i provozně technické činnosti. Základními organizačními normami jsou Organizační řád, Pracovní řád a příkazy ředitele, upravující opatření speciální povahy. Ředitelem organizace je od 1. 1. 1997 PhDr. Jan Krist, jeho zástupkyní a vedoucí útvaru výzkumné a dokumentační činnosti je PhDr. Vlasta Ondrušová. Útvar ředitele vede Marie Čadílková, ekonomický útvar Eva Koudelová, útvar správy areálů Marie Hudečková.

Organizační struktura ústavu je uvedena v kapitole VI.

IV. ČINNOST ÚLK V ROCE 1999

Plán pracovních úkolů je stanoven ročním plánem činnosti. V roce 1999 se členil v souladu se Zřizovací listinou a Organizačním řádem celkem do 9 kapitol, do nichž byly zařazeny všechny základní projekty a hlavní úkoly ústavu. Jmenovitě se týkaly výzkumu a vývoje, výzkumu a dokumentace, vzdělávací a vydavatelské činnosti, poradenské, pořadatelské, sbírkotvorné a výstavní činnosti, dále správy a budování MVJVM. Mimořádnou pozornost bylo třeba v roce 1999 zaměřit na údržbu památkově chráněných budov, celého festivalového areálu, včetně zámeckého parku i vlastní budovy zámku. Jako úspěšnou lze hodnotit i spolupráci s domácími a zahraničními institucemi.

Prioritami ročního plánu činnosti byly úkoly výzkumu a vývoje, zvláště videodokumentační projekty "Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v ČR" a "Mužské lidové tance", dokončení dalšího cyklu projektu "Tradice lidové kultury - rodina, škola, folklorní soubor", práce na publikacích "Slovník folklorního hnutí v Čechách" a "Lidová kultura na Moravě", realizace konference UNESCO a dokončení grantového úkolu "Etika a tradiční lidová kultura", dále různé dokumentační práce, příprava a realizace 54. ročníku Mezinárodního folklorního festivalu ve Strážnici, zabezpečení návštěvnické sezóny, úkoly poradenské a publikační činnosti, řádná péče o movité a nemovité kulturní památky a odstraňování škod způsobených povodněmi v roce 1997.

IV/1 VÝZKUM A VÝVOJ

Úkoly výzkumu a vývoje vycházely ze schváleného záměru *Výzkum jevů hmotného a nehmotného kulturního dědictví v oboru tradiční lidové kultury a folkloru* na léta 1999 - 2003.

V roce 1999 byly do tohoto záměru zařazeny tři základní projekty (viz níže). Postupem jak přípravných, tak i realizačních prací na plnění všech projektů se pravidelně zabývaly porady vedení ÚLK a zasedání Ředitelské rady ÚLK. Byla ustavena interní oponentská skupina (univ. prof. PhDr. Dušan Holý, DrSc. - předseda, PhDr. Miroslav Válka, Ph.D., PhDr. Jana Pospíšilová, PhDr. Marta Toncrová, PhDr. Běla Minaříková a garanti jednotlivých úkolů), která se sešla dne 24. 2. 2000 v Ústavu evropské etnologie FF MU v Brně, aby zhodnotila plnění projektů a celkové čerpání finančních prostředků na VaV v roce 1999. Po projednání, vyhodnocení a následné diskusi zhodnotila dosaženou úroveň jednotlivých výstupů záměru:

- ocenila aktivní přístup ÚLK k projektům VaV a jejich zabezpečení po stránce odborné, personální i finanční,
- konstatovala, že ÚLK čerpal přidělené finanční prostředky na VaV účelně a v souladu s předpisy a usneseními ředitelské rady ÚLK,
- kladně hodnotila přínos jednotlivých projektů i celého záměru k dobrému jménu ústavu v odborných kruzích doma i ve světě,
- v této souvislosti ocenila fakt, že ÚLK uvolnil další potřebné finanční prostředky ze svého rozpočtu i ve stávajících obtížných ekonomických podmínkách a postaral se tak o splnění všech plánovaných výstupů záměru,
- souhlasila s návrhem úkolů VaV na rok 2000, včetně navržených výstupů a čerpání finančních prostředků,
- vyslovila poděkování všem, kdo se podíleli na plnění úkolů a záměru VaV v roce 1999.

Tradice lidové kultury - rodina, škola, folklorní soubor

Odborný garant úkolu: PhDr. Vlasta Ondrušová

Odborný garant výsledku: PhDr. Alena Schauerová

Autorský kolektiv:

PhDr. Alena Schauerová, prof. PhDr. Josef Švancara, CSc., PhDr. Věra Frolcová, CSc., Mgr. Šárka Portešová

Projekt navazoval programově na výzkumný úkol "Folklor, dítě a vlast", který byl realizován v ÚLK v letech 1995 - 1997 a z něj vyšly podnětné výstupy. Šlo zejména o sborník příspěvků ze 13. strážnického symposia "Společenství dětí a kultura" a závěrečnou zprávu "Kde jsme doma. Mentální

reprezentace domova jako výraz kulturního vědomí dětí z folklorních souborů" (obě ÚLK, Strážnice 1997).

Projekt "Tradice lidové kultury - rodina, škola, folklorní soubor" byl plánován na léta 1998 a 1999. Řešitelský tým se shodoval s týmem předcházejícího projektu, byl tedy víceoborový. Z pohledu etnografie řešila úkol PhDr. Věra Frolcová, CSc., z pohledu psychologie prof. PhDr. Josef Švancara, CSc. a Mgr. Šárka Portešová, z pohledu pedagogiky řešila úkol PhDr. Alena Schauerová. Předcházející výzkum otevřel některé dosud neprobádané oblasti, z nichž si jednotliví autoři vytyčili vlastní úkoly: V. Frolcová se zaměřila na zkoumání folklorního souboru jako malé sociální skupiny, (tj. instituce blízké lokálnímu společenství), která nahrazuje některé funkce tohoto společenství. Zaměřila se rovněž na mezigenerační vztahy v souboru a význam rodinných souborových tradic pro vznik pospolitosti na základě folklorní komunikace. Mezigenerační souborová kontinuita byla východiskem pro úkol, který si vytyčila A. Schauerová: utváření postojového a hodnotového profilu dětí z folklorních souborů. Možné perspektivy postojů těchto dětí analogicky vyvodila z postojové a hodnotové orientace dospělých členů folklorních souborů, kteří byli dříve členy dětských folklorních souborů. Hodnota domova byla jednou z hodnot, které ve vědomí dětí sledovala. Vědomí domova v paměťovém paradigmatu dětí z folklorních souborů bylo předmětem zkoumání J. Švancary. Vyšel z faktu, že paměť zajišťuje kontinuitu postupného vrůstání jedince do mikrosystému domova i kontinuitu interiorizace domova ve vývoji osobnosti. Jestliže V. Frolcová se ve svém zkoumání opírala o sociologické vymezení folkloru, tj. o jeho skupinovou povahu, pak Š. Portešová hledala, zda se i v těchto souvislostech rozvíjí individuální talent. Všimla si vlivu rodiny, školy a folklorního souboru při rozvoji talentu.

Ke společným pozitivním výsledkům, k nimž řešitelský tým dospěl v rámci svých dílčích úkolů, patří především tato zjištění:

1. Folklorní soubor zastává nejen funkci interpretační a reprezentační, ale při mezigenerační souborové kontinuitě, (zvláště u tzv. souborových rodin) plní také funkci folklorní komunikace, která se podílí na vzniku pospolitosti i na vytváření vztahu k domácím folklorním tradicím.
2. Výchova směřující k poznání místních folklorních tradic patří k životnímu stylu těchto rodin. Přitom poznávat místní folklorní tradice znamená pro dětské i dospělé respondenty folklorních souborů rovněž vědomou snahu o jejich uchování.
3. Zásadní je nejen rodinné zpívání pro radost (z výpovědí dětí to zjistili při svém zkoumání všichni autoři našeho projektu), ale i rozvoj dalšího hudebního vzdělání včetně hry na hudební nástroj. Zpěv patří k jevům, které identifikují generační i mezigenerační společenství folklorního souboru a mají také přímé vztahy k teritoriu domova.
4. Vazba na domov a rodinnou pospolitost je výraznější u dětí z folklorních souborů, zatímco tendenci být sám doma, nebo dokonce spojování šťastného věku s představou odchodu z domova, je typické pro kontrolní skupinu dětí, tedy pro děti, které folklorní soubor nenavštěvují.

Dosavadní zkoumání naznačuje a klade i další otázky, zejména podíl obce a místních kulturních tradic ve prospěch činnosti folklorních souborů, ale zejména ve prospěch vytváření pozitivního vztahu k teritoriu domova. Rovněž se nepodařilo získat dostatek odpovědí z řad učitelů o jejich využívání a programovém začleňování tradiční lidové kultury do výuky. Je tedy možné v řešení těchto otázek pokračovat.

Výzkum se uskutečnil především v lokalitách Uherské Hradiště a Velká nad Veličkou, dále ve Veselí nad Moravou, Frýdku-Místku, Dolní Rožínce, Ostravě, Pardubicích, Rokycanech a Špindlerově Mlýně. V těchto obcích tomu tak bylo ve folklorních souborech dětských i dospělých a v rodinách.

V rámci výzkumu vznikly také tyto práce:

Schauerová, A.: Dny všední a dny sváteční. In: Etika a tradiční lidová kultura. Sborník příspěvků. ÚLK, Strážnice 1998, s. 21 - 26.

Schauerová, A.: Úloha dětských folklorních souborů při utváření hodnotové orientace dětí. In: Lidová kultura v kulturním vývoji ČR. Sborník příspěvků. ÚLK, Strážnice 1999, s. 58 - 60.

Schauerová, A.: Celostátní přehledka dětských folklorních souborů ČR. In: Národopisná revue, 9, 1999, s. 169 - 170.

Portešová, Š.: Mentální reprezentace domova. In: Sborník prací filosofické fakulty brněnské univerzity, P2, Brno 1998, s. 93 - 107.

Schauerová A. a kol.: Ke kořenům domova. ÚLK, Strážnice 1999.

Tvorba a koordinace databází folkloru v ČR

Odborný garant úkolu: PhDr. Vlasta Ondrušová

Autorský kolektiv:

Mgr. Olga Floriánová, PhDr. Josef Jančář, CSc., PhDr. Jan Krist, Mgr. Jan Miroslav Krist, PhDr. Vlasta Ondrušová, Mgr. Michal Škopík, PhDr. Alena Vondrušková a kol.

Projekt je pokračováním dlouhodobého záměru budovat odborné zázemí pro všechny druhy folklorních aktivit v ČR.

V roce 1999 se členil na pět dílčích úkolů:

Dokumentace a archivace folkloru v ČR
Slovník folklorního hnutí v Čechách
Tradiční lidová kultura na Moravě - samostatný svazek Vlastivědy
moravské Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska.
Mužské taneční projevy - I. Verbuňk z Kyjovska
15. strážnické sympozium "Lidová kultura v kulturním vývoji ČR"

Dokumentace a archivace folkloru v ČR

Odborný garant úkolu: PhDr. Vlasta Ondrušová

Autoři:

Mgr. Olga Floriánová, Mgr. Jan Miroslav Krist, PhDr. Vlasta Ondrušová, Mgr. Michal Škopík a kol.

Obsáhlé dokumentační a archivní fondy budované od vzniku ÚLK jsou dobrým základem pro plnění tohoto projektu. Vybudované zvukové pracoviště přináší nové možnosti v práci se zvukovými materiály. V průběhu prvního pololetí bylo proto třeba dořešit některé technické detaily a drobné úpravy. Svého druhu pilotním projektem nové práce se zvukem se stala dokumentace folklorních festivalů (především strážnického). Probíhala z velké části v naší režii - pomineme-li smluvní vztahy s ČRo - přímo v digitální doméně (nahrávky na profesionálním magnetofonu DAT a přímo na HD počítače).

Střihový videorekordér S-VHS umožnil zvýšit kvalitu i samotné střihové možnosti při prepisech videozáznamů. Vlastně až nyní bylo možno v přijatelné kvalitě sklidit "úrodu" naší běžné videodokumentace z minulých let.

V roce 1999 se rozšířil náš AV archiv o nový formát - CD-ROM. Prozatím pouze v množství příslušejícím spíše "pilotnímu projektu", ovšem na CD-ROM se již uskutečňuje značná část běžné audiodokumentace v roce. Cílovým stavem je prepis všech nových záznamů na CD-ROM.

Do řady přírůstků patří opět několik sad profesionálních pásek z fonotéky ČRo Brno. Díky pečlivé archivní práci redaktora rozhlasu Jaromíra Nečase byly z rozhlasových fondů vytrženy záznamy, které již v rozhlasové praxi nemají využití, a ty byly převedeny k uložení ve Strážnici. Jde především o sadu záznamů některých folklorních souborů či skupin z 50. a 60. let, zčásti též o záznamy autentického folkloru. Vlastními silami jsme pořídili dokumentaci celkem 16 festivalů v ČR.

V průběhu roku jsme pokračovali v průběžném doplňování produkce hudebních vydavatelství obvyklými cestami: nákupy a převody během akce Folklorica, nákupy v obchodech i antikvariátech specializovaných na klasické vinylové desky.

Získané obrazové záznamy kromě vlastní či zadávané produkce obsahovaly především další sadu videosnímků z produkce FoS ČR a cenné materiály přepsané např. v ČT Brno a Krátkém filmu Praha.

Při plnění tohoto úkolu byly fondy ústavu rozšířeny o 147 ks videokazet (konečný stav 704 ks), 31 ks CD (konečný stav 166 ks), 23 ks MC (konečný stav 154 ks), 15 ks vinylových LP (konečný stav 229 ks), 25 ks pásů z fonotéky ČRo Brno (konečný stav 573 ks), 1 ks DAT (konečný stav 116 ks). Počet archivovaných filmů se nezměnil a činí 222 ks. Jako nové médium bylo uloženo 11 ks zvukových CD-ROM (konečný stav 11 ks). Pro lepší uložení získaných databází byly z přidělených investičních prostředků na VaV pořízeny nové archivní regálové systémy.

Protože plán finančních prostředků na VaV byl snížen, bylo třeba přehodnotit jejich vynaložení. Tak se stalo, že na tento úkol nebylo možno použít neinvestiční prostředky VaV. Přesto však bylo nutno provést řadu prací, které byly zcela financovány z prostředků ÚLK. Naopak se podařilo získat 350.000,- Kč investičních prostředků z VaV. Byly použity na pořízení nového regálového systému pro uložení výsledků dokumentace a archivace.

Slovník folklorního hnutí v Čechách

Odborný garant úkolu: PhDr. Vlasta Ondrušová

Odborný garant výsledku: PhDr. Alena Vondrušková

Autoři: PhDr. Alena Vondrušková a kol.

Práce na přípravě Slovníku folklorního hnutí v Čechách byly zahájeny v roce 1998 koncepční a projektovou přípravou za podpory MK ČR a Slovákého krúžku v Brně. Vzhledem k tomu, že problematiku historie a současnosti folklorního hnutí v českých regionech by bylo velmi obtížné a ekonomicky nákladné zpracovávat přímo v ÚLK ve Strážnici, byla organizací projektu pověřena PhDr. Alena Vondrušková, která zajišťuje zároveň i veškeré administrativní a redakční práce.

Koncepce slovníku vychází z předchozí části, věnované Moravě a Slezsku. Tematický rozsah hesel zachovává hlavní důraz na zpracování folklorních souborů, významných jednotlivců a důležitých akcí. Kromě toho budou navíc zařazeny některé tematické okruhy, které se svým obsahem dotknou i moravského území. Jedná se zejména o tzv. spontánní folklor, zahrnující významné lidové kalendářní zvyky a obyčeje, o mediální zpracování folklorní tematiky apod. Naopak se heslář vyhne těm okruhům, které jsou

dostatečně zpracovány v jiných obdobných publikacích a jejichž nové autorské zpracování by bylo velmi náročné a také zbytečné - to se týká např. čistě teoretických etnografických hesel, oblasti sběratelství apod. Nebudou zařazována hesla z oboru hmotné kultury, neboť tato tematika je velmi rozsáhlá a svébytná a zaslouží si samostatné zpracování. Časově zahrnuje koncepce období od cca 90. let 19. století do současnosti.

Obsahovou náplň slovníku řídí redakční rada, jejímiž členy jsou pracovníci ÚLK, folkloristé a další odborníci a zástupci autorských kolektivů z jednotlivých regionů Čech. Schází se na pravidelných zasedáních jednou za 2 - 3 měsíce.

Pro spolupráci jsou průběžně vyhledáváni vhodní autoři, během roku 1999 se jich zapojilo v různém rozsahu kolem třiceti. Z toho asi polovinu představují regionální autoři, kteří zpracovávají informace o souborech a jednotlivcích, ostatní jsou odborní a vědeckí pracovníci z různých institucí.

Velmi úzká spolupráce byla navázána s organizací MK ČR IPOS ARTAMA, dále Ústavem etnologie FF UK, Ústavem evropské etnologie FF MU, archivem České televize, Národním filmovým archivem a některými dalšími. Jako přípravná fáze byly v průběhu roku 1999 realizovány některé dotazníkové akce, jejichž výsledky jsou využívány pro zpracování hesel.

Spontánní folklor v ČR - dotazník určený městům a obcím, distribuován s podporou MK ČR prostřednictvím okresních úřadů, a to i na Moravě. Vysoká návratnost se odrazí v kvalitním statistickém zpracování, které bude probíhat v prvním čtvrtletí roku 2000 a pro něž byl připraven speciální počítačový program. Výsledky budou využity pro zpracování hesel, kromě toho budou souhrnné statistické výsledky zveřejněny v připravovaném slovníku zřejmě formou přílohy. Mimo to bude možné dotazníky, jejichž originály jsou uloženy v ÚLK, využít v budoucnosti i k dalšímu a mnohem rozsáhlejšímu zpracování v rámci odborné činnosti.

Soubory - podrobný dotazník, rozeslaný ARTAMOU všem vybraným souborům v Čechách, slouží jako podklad pro jednotlivá hesla. Originály byly uloženy v ARTAMĚ.

Jednotlivci - obdobná akce jako pro soubory, informace slouží ke zpracování hesel, originály jsou opět uloženy v Artamě.

Muzea - dotazníková akce zorganizovaná ve spolupráci s Asociací muzeí a galerií. Jeho návratnost je nižší, neboť reagovala zejména ta muzea, kde působí odborník zaměřený na tuto problematiku. Odpovědi jsou využívány při zpracování hesel, kromě toho byla s některými muzejními pracovníky navázána autorská spolupráce. Originály těchto dotazníků jsou uloženy u členky redakční rady PhDr. Vandy Jiříkové, CSc.

Ke konci roku 1999 byly zpracovány rukopisy cca 200 hesel, další jsou rozpracovány. Vzhledem ke zvláštnostem českých regionů a k historickému vývoji v dané oblasti, bude ve srovnání s moravskou částí slovníku méně hesel věnováno souborům a jednotlivcům.

Zejména u některých souborů, ale týká se to i festivalů a již nežijících osobností, je dnes téměř nemožné soustředit potřebné informace. Důvodem je jednak špatné nebo neexistující archivování, jednak nedostatek času a také finančních prostředků. Není např. možné, aby autor cestoval za pamětníky, vyhledával údaje v archivech nebo u různých institucí. Proto se u menší části hesel může stát, že nebudou zcela vyčerpávající. Právě tak není možné u všech hesel zajistit srovnatelnou úroveň doplňujících údajů jako je bibliografie, diskografie, filmografie apod. Přesto se redakční rada domnívá, že bude vhodné tyto informace zveřejnit, byť neúplné či u srovnatelných hesel nevyrovnané.

Na základě zkušeností po roce práce na přípravě Slovníku folklorního hnutí v Čechách lze konstatovat, že podobná publikace je více než potřebná, neboť zachytí informace, které velmi rychle zanikají a které nejsou nikde podchyceny v takové úplnosti a přehlednosti. Přitom folklorní hnutí v rozsahu daném koncepcí slovníku je velmi významná část historie i současnosti lidových tradic a české kultury.

Tradiční lidová kultura na Moravě **- samostatný svazek *Vlastivědy moravské***

Odborný garant úkolu: *PhDr. Josef Jančář, CSc.*

Autoři: *PhDr. Josef Jančář, CSc. a kol.*

Obor: *Tradiční lidová kultura*

Výstupem úkolu bude samostatný svazek *Vlastivědy moravské* "Lidová kultura na Moravě", dílo shrnující přehled poznatků o proměnách lidové kultury a využívání lidových tradic na tomto území. Práce na dlouhodobém projektu byly zahájeny v roce 1998 ustavením autorského kolektivu, jenž je složen z etnografů a folkloristů Ústavu evropské etnologie MU v Brně, Etnologického ústavu AV ČR v Brně, Ústavu lidové kultury ve Strážnici a Etnografického ústavu Moravského zemského muzea v Brně. Práce byly zahájeny v souladu s plánem činnosti ÚLK a doporučeními jeho ředitelské rady.

V roce 1999 byla uzavřena smlouva o přípravě vydání svazku "Lidová kultura na Moravě" mezi ÚLK ve Strážnici a Muzejní a vlastivědnou společností v Brně a bylo možno zahájit intenzivní přípravu tohoto významného díla. Uskutečnily se 4 pracovní porady patnáctičlenného autorského kolektivu. Do konce roku 1999 byla zhruba zpracována první

verze rukopisu v rozsahu cca 500 stran a zahájeny práce na přípravě dokumentačních příloh.

Editorem díla je pracovník ÚLK PhDr. Josef Jančář, CSc., odpovědnými redaktory jsou ředitel ÚLK PhDr. Jan Krist a předseda Muzejní a vlastivědné společnosti v Brně doc. PhDr. J. Nekuda, DrSc.

Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska.

Mužské taneční projevy I. Verbuňk z Kyjovska

Odborný garant úkolu: Mgr. Jan Miroslav Krist

Redakční rada úkolu:

Mgr. Jan Čumpelík, R. Chudoba, prof. Zd. Jelínková, PhDr. Jan Krist, Mgr. Jan Miroslav Krist, Mgr. Jan Maděrič, PhDr. Vlasta Ondrušová, PhDr. Karel Pavlišťík, CSc.

Již při vytváření první (a jak dnes toto dílo chápeme: základní) řady videoencyklopedie Lidových tanců z Čech, Moravy a Slezska v letech 1992-1996 bylo jasné, že mužské taneční projevy jsou v ní zachyceny jen kuse, zejména ty, které mají výrazně improvizací charakter a přitom si dosud zachovaly krajevou, ba i místní stylovost. Ostatně nutnost věnovat pozornost hlubšímu studiu těchto projevů byla konstatována již na prvním semináři o slováckém verbuňku ve Strážnici roku 1987 (Z. Jelínková, D. Holý, R. Rejšek, K. Pavlišťík a další) a opakována na druhém semináři o slováckém verbuňku následujícího roku, kde bylo dokonce navrženo zřídit v rámci Ústavu lidové kultury ve Strážnici pracoviště pro dokumentaci a studium mužského lidového tance. Tentýž požadavek byl připomenut i na třetím semináři v roce 1989 a v následujících letech bylo ředitelství ústavu předloženo několik konkrétních návrhů (K. Pavlišťík, J. M. Krist), které však zapadly, protože prostředky i úsilí byly věnovány realizaci Lidových tanců z Čech, Moravy a Slezska.

Teprve uvolněním pracovních kapacit odborného týmu (zejména Agentury Rudolfa Chudoby, který vytvářel i první řadu videoencyklopedie) byly v roce 1998 vytvořeny předpoklady, aby bylo možno zahájit práce na druhé řadě, věnované právě mužským tanečním projevům, a tím také v jiné formě uskutečnit předchozí požadavky a návrhy.

V roce 1998 byla utvořena redakční rada projektu. Cíl druhé řady Lidových tanců z Čech, Moravy a Slezska je totožný s cílem řady první: vytvořit komplexní a spolehlivý pramen poznání regionálních typů a stylů

tanců, jak je dodnes dochovali současní nositelé lidových tanečních tradic. Avšak specifika tohoto tanečního materiálu si vynutila na rozdíl od řady první jiný způsob zpracování: větší důraz na detaily a jejich stylistické variování si vyžádal komentář přímo na videokazetě při zachování doprovodné publikace, která má doplnit informace z videokazety zejména o upozornění na historické a vývojové procesy v širokém rozsahu hledisek.

Jako první tanec byl zvolen slovácký verbuňk, protože dodnes žije nejen ve folklorních souborech, ale i v tělesech, která nejsou zaměřena výhradně na jevištní tvorbu (slovácké krúžky), a v některých subregionech (Podluží, hanácké Slovácko, Kyjovsko) zcela či zčásti tradičním "autentickým" způsobem. Dalším důvodem byla dostupnost a množství obrazového materiálu, protože v archívu ÚLK jsou kompletně zachyceny všechny dosud uskutečněné ročníky obnovené soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku na MFF Strážnice (1986-1999).

Ze slováckých subregionů bylo nejdříve zvoleno Kyjovsko, v němž se vyskytují dva rozdílné taneční styly verbuňku, ale nikdo nedovedl s jistotou formulovat, v čem se liší. Jediný odborný popis tance (M. Bimková) obsahuje šest tanečních figur z jihokyjovských obcí.

Základem práce se staly již zmíněné snímky jednotlivých tanečníků i další z archívu ÚLK, ale podařilo se získat také snímky z archívu Sdružení přátel Slováckého souboru v Kyjově a Etnologického ústavu Akademie věd České republiky v Brně. Kromě toho, již v r. 1998, byl tanec pro tento program natočen při hodech ve čtyřech obcích, a v r. 1999 ještě jednotlivě 19 tanečníků převážně střední a starší generace na základě doporučení znalců z jednotlivých obcí.

Tak byl soustředěn obsáhlý materiál 107 pohybových snímků ze severního a 61 z jižního Kyjovska. Záznamy byly podrobně probrány na několika schůzkách pracovní skupiny, kterou tvořili Zdenka Jelínková, Mgr. Jan Miroslav Krist, Mgr. Jan Maděrič a dr. Karel Pavlišník, CSc. jako nezávislí znalci, ing. Kliment Navrátil a Zdeněk Šimeček jako znalci severokyjovští a Jan Kunderata a dr. František Synek jako znalci jihokyjovští. Bylo to poprvé, co byl slovácký verbuňk exaktně zkoumán na konkrétních pohybových snímcích.

Jednání pracovní skupiny bylo velmi plodné. Bylo formulováno, co oba kyjovské taneční styly spojuje a v čem spočívají jejich odlišnosti, ujasněny některé postupy, které se týkají zkoumání slováckého verbuňku obecně, zaznamenány podněty k teoretické práci a v podstatě vypracována metodika vytváření dalších částí druhé řady videoencyklopedie Lidových tanců. Současně se pracovní skupina vyjadřovala k návrhu a pracovním verzím scénáře videokazety a k uvažované náplni doprovodné publikace. Diskuse v pracovní skupině byla podrobně zapsána podle magnetofonového záznamu.

K I. dílu druhé řady videoencyklopedie Lidové tance byl připraven scénář videokazety s podrobným určením pohybových snímků, snímky byly převedeny z různých nosičů (kazety VHS, S-VHS, Hi8) do digitální podoby a došlo k sestřihání videokazety. Bylo zahájeno soustřeďování podkladů pro doprovodnou publikaci a jejich pasportizace.

Strážnické sympozium "Lidová kultura v kulturním vývoji ČR"

Odborný garant úkolu: *PhDr. Josef Jančář, CSc.,*

Autoři:

PhDr. Josef Jančář, CSc., PhDr. Jan Krist a kol.

Strážnická sympozia se v minulosti zabývala vždy aktuálními problémy, které se dotýkaly úlohy lidové kultury a jejího významu v minulém i současném životě naší společnosti. Uvědomujeme si, že mezi závažné úkoly českého národopisu na konci 2. tisíciletí, zvláště v souvislosti se sjednocováním Evropy, patří zhodnocení toho, jak byla lidová kultura využita nebo někdy také zneužita ve vývoji českého literárního, hudebního, tanečního, výtvarného ad. umění, stejně jako i ve vývoji masové kultury od vzniku ČSR v roce 1918 do současnosti. Nezanedbatelné je i zhodnocení podílu lidové kultury na formování národní identity nově vzniklého státu a obohacení kulturních aktivit regionů.

Prvním výsledkem tohoto dlouhodobého projektu ÚLK ve Strážnici je sborník prací českých a moravských národopisců, přednesených na 15. strážnickém sympoziu v září 1999. Sborník s názvem "Lidová kultura v kulturním vývoji ČR (1918-1998)" chce být též příspěvkem k přípravě svazku Vlastivědy moravské "Lidová kultura na Moravě" (viz výše). Téma tohoto výzkumného úkolu bylo přijato velmi příznivě nejen národopisci, ale i badateli dalších společensko-vědních oborů, jak to dokládá nejen zmíněný sborník prací, ale i zájem spolupracovat dále na studiu a řešení tohoto problému, s jehož pokračováním se pro finanční potíže počítá až v roce 2001.

Sympozium a celý projekt v roce 1999 byly realizovány pouze z finančních prostředků ÚLK.

Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice

Odborný garant úkolu: PhDr. Josef Jančář, CSc

Redakční rada projektu:

PhDr. Jan Krist (předseda), Mgr.O. Floriánová, PhDr. Ivo Frolec, Rudolf Chudoba, PhDr. Josef Jančář, CSc., Mgr. J. M. Krist, PhDr. Běla Minaříková, PhDr. Vlasta Ondrušová, PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., PhDr. Alena Vondrušková

Vědeckovýzkumný videodokumentační projekt "Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice" probíhá úspěšně od roku 1996. Do konce roku 1998 byla v jeho rámci zpracována komplexní dokumentace 32 technologií u 40 lidových výrobců (5 dílů o celkem 8 částech).

V roce 1999 pokračoval projekt komplexní dokumentací 9 technologií u 12 výrobců v materiálovém oboru sklo. Dokumentace byla zpracována na dvou videokazetách a ve dvou tištěných publikacích (VI. díl, část 1 a 2 - PhDr. A. Vondrušková). Byla též vydána samostatná propagační skládačka k celému projektu lidových řemesel. V průběhu natáčení byla pořizována též vlastní fotodokumentace, která posloužila k využití v tištěných publikacích. Fotografie jsou součástí fotodokumentačního fondu ÚLK.

Spolu s rozšířením databáze lidových výrobců a řemeslníků jsou propojením tohoto úkolu na projekt II. Tvorba a koordinace databází folkloru v ČR.

Etika a tradiční lidová kultura

Odborný garant úkolu: PhDr. Josef Jančář, CSc.

Autoři: PhDr. Josef Jančář, CSc. a kol.

Na základě závěrů konference expertů UNESCO ze zemí střední a východní Evropy, uspořádané v ÚLK v roce 1997, přijal ústav v rámci naplňování dokumentu "Doporučení UNESCO k ochraně tradiční lidové kultury a folkloru" úkol zpracovat studii o mravním vědomí a jednání v tradičních lidových kulturách tohoto subregionu. Cílem úkolu, řešeného v letech 1998 a 1999 ve spolupráci s UNESCO, je přispět k poznání etické dimenze tradiční lidové kultury a folkloru. Zodpovězení otázky etického významu tradiční lidové kultury by totiž mohlo napomoci k posuzování cílů uvedeného Doporučení UNESCO. Na základě dvou mezinárodních konferencí expertů UNESCO, uspořádaných v letech 1998 a 1999 v ÚLK ve Strážnici, na základě vypracovaného dotazníku vyplněného účastnickými zeměmi a za

příspěvní sborníku "Etika a tradiční lidová kultura", v němž se objevily referáty účastníků 14. strážnického sympozia v květnu 1998, byla tato studie zpracována a vydána v samostatném stejnojmenném sborníku ve francouzském, anglickém a českém znění.

Studie si klade za cíl nastínit rozsah a obsah problému, neobyčejně závažného v souvislosti s globalizací lidských aktivit a rozvojem novodobých multikulturních společností. Zabývá se především otázkami mravního vědomí a jednání v životě zemědělské vesnice v těch zemích střední a východní Evropy, jejichž experti se zúčastnili konferencí ve Strážnici (Bulharsko, ČR, Maďarsko, Německo, Rakousko, Rumunsko, Slovensko a Ukrajina) a vyplnili dohodnuté dotazníky (Bulharsko, ČR, Rakousko, Rumunsko, Ukrajina).

Studie byla účastníky závěrečné konference aprobována a oceněna jako významný a aktuální podnět ke studiu závažných otázek současnosti, neboť podmínkou přirozeného vývoje dnešní multikulturní společnosti je porozumění zdrojům mravních a morálních principů dřívějších pokolení. Studie poukázala na to, že principy mravního vědomí a jednání, zakódované ve zvycích, písních, říkadlech, vyprávěních a dalších projevech vycházejících z nejstarších rodinných, národních a etických tradic, mají význam i v současné desakralizované společnosti.

Tento úkol byl financován pouze z prostředků ÚLK a účelových prostředků MK ČR.

Čerpání finančních prostředků na úkoly výzkumu a vývoje v roce 1999

Na úkoly VaV jsme pro rok 1999 požadovali celkem 2,006.000,- Kč, z toho 1,656.000,- Kč na věcné a osobní náklady a 350.000,- investičních prostředků. Ze státního rozpočtu jsme však obdrželi pouze 1,532.000,- Kč, z toho 1,182.000,- Kč na věcné a osobní náklady a 350.000,- Kč investičních prostředků. Z toho důvodu bylo třeba přerozdělit financování dílčích projektů a podstatně navýšit podíl finančních prostředků z rozpočtu ÚLK. Bez toho by úkoly VaV mohly být splněny jen stěží.

I. Tradice lidové kultury - rodina, škola, folklorní soubor

Náklady činily celkem 160.928,90 Kč, z čehož věcné náklady činily 94.449,90 Kč a osobní 66.479,- Kč, z nich platy 44.799,- Kč a OON 6.000,- Kč. Z rozpočtu ÚLK bylo nutno pokrýt 61.928,90 Kč, z toho 34.479,- Kč osobních nákladů.

II. Tvorba a koordinace databází folkloru v ČR

Náklady činily celkem 1,124.818,60 Kč, z toho 392.006,60 Kč věcných a 732.812,- Kč osobních nákladů z prostředků VaV. Z rozpočtu ÚLK bylo třeba pokrýt 649.848,70 Kč, z toho 519.812,- Kč osobních nákladů.

Na nový regálový archivní systém bylo použito dále 405.940,50 Kč investičních prostředků, z toho 55.940,50 Kč z prostředků ÚLK.

III. Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v ČR

Náklady činily celkem 691.189,- Kč, z toho 503.132,- Kč na věcné a 188.057,- Kč na osobní náklady. Čerpání bylo třeba posílit o 83.189,- Kč z prostředků ÚLK, z toho o 80.057,- Kč osobních nákladů.

Rekapitulace skutečných nákladů

a) Neinvestiční prostředky

věcné náklady	osobní náklady	celkem
celkem 989.588,50 Kč	987.348,- Kč	1,976.936,50 Kč

b) Investiční prostředky

- regálový systém (příspěvek MK ČR)	350.000,-
proinvestováno celkem	405.940,50

rozdíl 55.940,50 Kč hrazen z prostředků ÚLK.

IV/2 ÚKOLY HLAVNÍ ČINNOSTI

Dokumentace, archivace, knihovna

Na úseku dokumentace, archivace a knihovny byla při plnění úkolů hlavní činnosti rozšířena odborná knihovna o 229 ks nových přírůstků (konečný stav 13.539 ks). V začátku roku byla do ÚLK převzata knihovna bývalého ÚLUV, uložená v ÚEE MU v Brně. Byl k ní zpracován seznam a po porovnání byly duplikátní výtisky převedeny ÚEE MU v Brně. Ve fondu fotodokumentace bylo zaevidováno 2.618 ks negativů a diapozitivů, včetně fotografií (konečný stav 87.261 ks), 40 ks plakátů, k nimž byly zhotoveny karty pro katalog plakátů. Do fondů přibyly i další materiály (kalendáře, pohlednice), výstřižky z týdeníku Slovácko a deníku Rovnost za rok 1998. Archiv písemností byl obohacen o materiály z agendy ÚLK, MFF a dalších festivalů atd. Byla dokončena nová evidence souborů ze Slovenska a pokračováno v archivaci materiálů folklorních souborů z ČR podle nového systému evidence.

Vzdělavatelská a vydavatelská činnost

Závěrečnými zkouškami byl ukončen 1. ročník Školy folklorních tradic, zahájena příprava a pak realizace podzimního semestru 2. ročníku. ÚLK získalo pověření k vydávání dokladů o rekvalifikaci (osvědčení s celostátní platností) pro pracovní činnost "Interpretace a výuka tanečních a hudebních lidových tradic".

Byl uspořádán i seminář o regionálních stylech slováckého verbuňku. Byla vydána 4 čísla ústavního odborného časopisu Národopisná revue a též příloha Národopisné revue, t. j. osobní bibliografie doc. Dr. Stránské. Byl též vydán katalog k výstavě fotografií M. Pitlacha, textový plakát k výstavám, všechny tiskoviny pro potřeby MFF, dotisk skládaček k projektu lidových tanců, nové pohlednice zámku a skanzenu, informační letáky k akcím ÚLK, informační letáky k projektu "Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v ČR", nabídkový list publikací ÚLK, kalendárium folklorních akcí v ČR na rok 1999.

Spolupráce s domácími a zahraničními institucemi

Spolupráce s domácími a zahraničními institucemi byla zaměřena hlavně na plnění úkolů UNESCO (viz výše) a CIOFF. V rámci další spolupráce s UNESCO bylo třeba nově zpracovat výstupy z konference UNESCO v ÚLK v roce 1995 a přednést je formou referátu na Světové konferenci UNESCO ve Washingtonu.

Zástupci ČNS CIOFF se zúčastnili zasedání Středoevropského sektoru v Lucku na Ukrajině a Světového kongresu v Brazílii, v jehož rámci se konala rovněž konference Středoevropského sektoru. Vzhledem k zastoupení v celosvětové pracovní skupině pro děti a folklor byla nezbytná účast na akcích, jež tato skupina též financovala (konference a dětský festival na Taiwanu, konference a dětský festival v USA). K povinnostem členů sektoru patří také účast na festivalech CIOFF v roli pozorovatelů. Tak byly navštíveny festivaly v Polsku (Zielona Gora, Bielsko-Biela, Nowy Sacz), Slovensku (Myjava, Východná) a Německu (Croswitz). Začátkem ledna 1999 se v ÚLK konalo zasedání Kulturní komise CIOFF, jehož se zúčastnili členové této komise z pěti států.

V roce 1999 byla významná zejména spolupráce se Slovenskou národní sekcí CIOFF, jež se týkala především naší pomoci při konstituování sekce a spolupráce mezi festivaly. Úspěšná byla hlavně spolupráce s pořadatelem festivalu v Myjavě, s nímž byl připraven společný pořad, který měl předpremiéru na Myjavě, premiéru a reprízu ve Strážnici. Pokračovala spolupráce s folklorním festivalem ve Východné, kdy pro tento festival byl připraven pořad českých souborů a kapel.

Zástupci ÚLK působí aktivně v národní sekci IOV, jsou členy předsednictva a výboru. Z domácích se spolupráce týkala hlavně institucí, s nimiž ústav participuje na společných úkolech a projektech - FOS ČR, ARTAMA Praha, festival CIOFF v Brně, Jihočeský festival v Kovářově (ústav byl také znovu spolupořadatelem Jihočeského festivalu v Kovářově), Ústavu etnologie AV ČR v Praze a Brně, FF MU v Brně, Universita Palackého v Olomouci, Památkový ústav v Brně, muzea v Hodoníně, Uherském Hradišti, Zlíně, Brně, Rožnově p. Rad., Národopisná společnost, GUV v Hodoníně. ÚLK spolupracuje rovněž s místními organizacemi a institucemi: Městem Strážnice, Kulturním domem, Farním společenstvím a Domem dětí a mládeže ve Strážnici.

Pořadatelská činnost

U pořadatelské činnosti byla tradičně nejdůležitějším úkolem příprava a realizace Mezinárodního folklorního festivalu. Poprvé se uskutečnil v r. 1946 a dosud nebyl přerušen. Od počátku byl programově koncipován jako celostátní slavnosti. Festival prošel v souvislosti s měnícími se politickými i společenskými podmínkami poměrně složitým vývojem.

V některých ročnících dominovala vystoupení vesnických skupin, v jiných se prosazovaly městské amatérské soubory. Důležitou roli měly také soutěže ve zpěvu, tanci i soutěže kapel. V pozdějších letech se staly přínosem pořady vysílané Českým rozhlasem a Českou televizí. Od roku 1962 je festivalem s mezinárodním charakterem a již více než dvacet let má statut nevládní mezinárodní organizace CIOFF, který ho řadí mezi vybrané celosvětové folklorní festivaly.

Ve dnech 25. - 27. června 1999 se uskutečnil již 54. ročník Mezinárodního folklorního festivalu. Ze zahraničí se festivalu zúčastnily soubory z Albánie, Polska, Rumunska, Ruska a Slovenska. Sjednávání účasti zahraničních souborů bylo mimořádně obtížné. Některé soubory nejdříve účast přijaly, pak ji zrušily nebo vůbec nepřijely.

Dramaturgická koncepce festivalu vychází z osvědčených a publikem žádaných typů pořadů. Každoročně se ji pořadatelé snaží ozvláštnit některými dalšími pořady a programovými záměry. Nejinak tomu bylo i v roce 1999. Po dvouleté přestávce se opět uskutečnil pořad národnostních menšin "Domovina", po více než desetileté přestávce byl uveden samostatný pořad dechových kapel s názvem "Za tichou Moravou křídlovka zpívá". Novinkou tohoto ročníku bylo zahájení přednáškového cyklu pořadů s názvem "Folklorní škola - mravů stodola", který bude každoročně navazovat na některé festivalové pořady.

Programovou část festivalu připravila Programová rada, která se sešla šestkrát. Obě zářijová setkání a červnové zasedání byla společným zasedáním Programové rady a Senátu programové rady, který je složen ze zasloužilých dlouholetých spolupracovníků ÚLK. Poněvadž se programová rada schází ve dvouměsíčních intervalech, řešila vzniklé problémy při přípravě festivalu operativně skupina pracovníků ve složení: ředitel ÚLK, předseda programové rady a předseda Senátu programové rady, tajemnice festivalu, popř. další přizvaní pracovníci. Tato skupina se schází v mezidobí zasedání programové rady. Organizační zajištění akce řeší při svých

jednáních výbor MFF. Výbor se schází podle potřeby. Pro zkvalitnění programové skladby festivalu se podle potřeby scházejí také k jednání koncepční pracovníci, kteří předkládají programové radě a Senátu programové rady návrhy dlouhodobé koncepce festivalu.

Programová skladba MFF:

Pořady byly realizovány ve všech prostorách festivalového areálu, včetně skanzenu a zámecké expozice lidových nástrojů. V pátečním podvečerním pořadu se ve skanzenu představily v pořadu **Rok s vínem** autora Radoslava Timka soubory Danaj ze Strážnice a Skaličan ze Skalice na Slovensku. Ve 20.30 hod. byl na amfiteátru Bludník slavnostně zahájen 54. ročník MFF a po tomto zahájení následoval pořad zahraničních souborů **Z krajín za obzorem I. Pořad zahraničních souborů**, jehož přípravou byla pověřena PhDr. Daniela Stavělová, CSc. Následujícím pořadem pátečního večera byl na stejném amfiteátru pořad **Velký redyg - jarní výhon ovcí na karpatské salaše**, jehož autorem byl PhDr. Jaroslav Štika. Páteční, sobotní a nedělní zábavy při cimbálových a dechových hudbách ve festivalovém areálu s názvem **Noc s hudci a Zábavy** připravili a organizovali Dušan Okénka a Stanislav Pěňčík.

Sobotní den začal na amfiteátru Zahrada, jako v předešlých letech, divácky velmi oblíbenou **Soutěží o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku** autorského kolektivu Mgr. J. M. Krista, PhDr. Vlasty Ondrušové, PhDr. Karla Pavlišťáka, CSc. a Mgr. Davida Pavlíčka. Ve skanzenu byl zkušebně realizován soubor tří pořadů pod společným názvem **Folklorní škola - mravů stodola**, ve kterých přednášející autoři přiblížili zájemcům naučně zábavnou formou problematiku vztahující se k vybraným pořadům festivalu. Postupně přednášeli PhDr. Jaroslav Štika, CSc. o salašnictví, PhDr. Hana Urbancová o pijáckých písních na Slovensku a Mgr. Juraj Hamar o komickém obrazu ve slovenské písni. V zámecké expozici proběhl dvakrát během dne hudební pořad autora Mgr. Jaroslava Juráška s názvem **Písně domova - z archívu ČT Brno**. Ve skanzenu v pořadu **Jarmark múz** autora Jaromíra Nečase vystoupila celá řada souborů, skupin i jednotlivců spolu s lidovými řemeslníky. Součástí tohoto pořadu byly dva dílčí pořady - **Hanácké právo** autora PhDr. Karla Pavlišťáka, CSc. a **Slovácké krůžky** autora Mgr. Jana Miroslava Krista. Na amfiteátru ve skanzenu byl současně pořad **Hrajte mně, husličky - setkání dětských muzik po 10 letech** autorky Anny Maděričové. V odpoledních hodinách prošel městem **slavnostní průvod** účinkujících, jehož uspořádáním byl pověřen Jan Slováček. Poté na amfiteátru Zahrada vystoupily v pořadu **Vyrostla mi jablunečka...** dětské soubory. Na amfiteátru Zámek byl realizován pořad národnostních menšin s názvem **Domovina** autora PhDr. Jana Krista. Následovaly další pořady: na amfiteátru Bludník repríza pořadu **Velký redyg**, na amfiteátru Zámek pořad **Když regiment maširoval přes náš dvůr**, jehož autorem byl PhDr. Vlatimil

Fabišik a hlavní pořad sobotního večera na amfiteátru Bludník **Do roka a do dna - osudy, ostudy a písně při pití a o pití** autorů Mgr. Juraje Hamara a PhDr. Pavla Popelky, CSc.. Před pořadem byla předána cena Národopisné společnosti za nejvýznamnější počin v oboru národopisu za rok 1998. V nočních hodinách se na amfiteátru Zámek opět představily zahraniční soubory v pořadu **Z Čech až na konec světa** a na amfiteátru Bludník zaujal diváky pořad **Setkání - tentokrát s Ondrášem a Kunovjanem** autorů PhDr. Romany Habartové a Mgr. Jaroslava Juráška.

V neděli se členové souborů v hojném počtu zúčastnili slavnostní **bohoslužby** v kostele Nanebevzetí P. Marie. Na amfiteátru Zámek se měly příležitost prezentovat v pořadu **Volná vystoupení** soubory a skupiny, které jednak vystupovaly v některých pořadech festivalu nebo ty, které nebyly oficiálně přizvány do žádného pořadu, ale projevily zájem vystoupit na strážnickém festivalu. Na amfiteátru Zahrada se v hudebním pořadu **Dyž sem sa narodil, už sem byl bohatý ...** setkali jubilanti - přední folklorní zpěváci a muzikanti pod vedením autora Zdeňka Tofla. Na amfiteátru Bludník následovala repríza pořadu **Do roka a do dna** a ve skanzenu repríza pořadu **Rok s vínem**. Program festivalu vyvrcholil na amfiteátru Bludník dalším zahraničním pořadem **V dobrém jsme se sešli** autorky PhDr. Daniely Stavělové, CSc. Posledním pořadem byl na amfiteátru Zámek pořad **Za tichú Moravú křídlovka zpívá** - sváteční odpoledne s dechovými hudbami autora Stanislava Pěňčíka. Na závěr festivalu byla vyhlášena Cena MFF a Laureáti MFF.

Po dobu všech tří festivalových dnů probíhala v budově zámku prodejní výstava materiálů s folklorní tematikou "**Folklorica**"- knihy - audio - video.

Propagace festivalu byla zajištěna prostřednictvím propagační skládačky festivalu ve třech jazykových mutacích, grafickým a textovým plakátem a programovým sborníkem.

Pro zajištění pobytu souborů a štábů bylo využito ubytovacích a stravovacích kapacit v internátech, školách, hotelích a rekreačních střediscích jak ve Strážnici, tak blízkém okolí.

Programovou skladbu 54. ročníku MFF tvořilo 22 pořadů, ve kterých vystoupilo 2.000 účinkujících z ČR a 400 účinkujících ze zahraničí. Zahraniční soubory se představily ve 3 samostatných pořadech a jednom mezinárodním (Velký redy). Kromě oficiálně pozvaného zástupce Slovenska - souboru Gymnik z Bratislavy reprezentovalo tuto zemi dalších 9 souborů a skupin. V pořadech festivalu se představilo 5 oficiálně pozvaných zahraničních souborů (včetně slovenského), 9 dalších souborů a skupin ze Slovenska, 78 souborů a skupin z ČR. Ze zahraničí se dále zúčastnily festivalu (na vlastní náklady) dechové hudby z Nizozemí a Norska. Soutěže ve verbuňku se zúčastnilo 40 soutěžících.

Cena festivalu byla udělena **PhDr. Pavlu Popelkovi, CSc. a Mgr. Jurajovi Hamarovi** autorům pořadu **Do roka a do dna** - za promyšlenou dramaturgickou přípravu pořadu.

Laureáti festivalu:

Vesnická skupina **z Mysločovic** - za přesvědčivé a spontánní předvedení tradičního hanáckého práva

CM Danaj a tanečníci ze Strážnice - za důstojné a působivé zahájení festivalu

CM ZUŠ Uh. Hradiště - za kultivovaný muzikantský projev

soubor **Skejušan z Chomutova** - za citlivé udržování obřadní kultury Rusínů

soubor **Kunovjan z Uh. Hradiště** - za vysokou interpretační úroveň předvedeného pořadu

Rozsah a kvalitu MFF bylo možné udržet díky pochopení a podpoře sponzorů a mediálních partnerů, zejména firem Tabák a. s., Moraviapres, a. s., Hasičská vzájemná pojišťovna a dalších subjektů - Město Strážnice, Slovácký krúžek Brno aj.

Přehled kulturních akcí pořádaných v roce 1999

V rámci výstavní sezóny Ústavu lidové kultury ve Strážnici byly v tomto roce ve skanzenu připraveny a realizovány následující pořady :

1. 5. Zahájení výstavní sezóny ÚLK s pořadem "stavění máje".

Pořad byl připraven ve spolupráci se členy souboru **Marýnka z Vracova**. V téměř dvouhodinovém bloku předvedl soubor průřez svým repertoárem.

13. 5. I. den řemesel pro školy

Tento naučný pořad byl určen především pro žáky základních škol.

30. 5. Dětský den s Rádiem Jih

Akce byla uspořádána ve spolupráci s Rádiem Jih a s místním Domem dětí a mládeže. Po celý den v areálu skanzenu probíhaly různé soutěže a hry. Přípravu a realizaci zajišťovali spolupracovníci Rádía Jih, agentury zabývající se dětskými atrakcemi a pracovníci Domu dětí a mládeže. V odpoledním bloku, který připravil ÚLK, se představily dětské folklorní soubory **Danájek a Žerotínek ze Strážnice** a soubor **Veličánek z Velké n/Vel.**

10. 6. II. den řemesel pro školy

Akce byla zajištěna obdobně jako první den řemesel. Program byl obohacen vystoupením **dětské cimbálové muziky ZUŠ z Velké n/Vel.** pod vedením Petra Šrahůlka.

25. 7. Svatá Anna, chladno z rána

Akce byla pojata jako profilové vystoupení souboru **Vonica z Krumvíře**, který ve více než dvouhodinovém pořadu představil všechny složky souboru - děti, mládež a starší členy i také svou cimbálovou muziku. Odpoledne bylo doplněno ukázkami řemeslné výroby s možností nákupu drobných předmětů.

22. 8. Malovaný kraj

Folklorní studio Buchlovice připravilo pořad, ve kterém byly aktéry nejen členové folklorních souborů **F studio z Buchlovic, Olšava z Uh. Brodu a Lipovjan z Lipova**, ale byly zde představeny také grafiky a obrazy dvou významných malířů K. Beneše a M. Evena, které téma kraj, tanec a píseň nejen zajímá, ale jsou jim velmi často motivací jejich uměleckých děl. Součástí pořadu byla "minivernisáž" prodejních grafik a olejů, kterou uvedl Miroslav Potyka krátkým výstižným představením obou umělců: Karla Beneše z Prahy (původem z Vlčnova) a Moarcha "Miška" Evena žijícího ve Starém Městě (původem z francouzské Bretagne).

12. 9. 2. ročník Folklorolympiády "Strážnice 99"

V roce 1998 bylo rozhodnuto, že mezi zvykoslovnými pořady bude pro zpestření zařazen vždy na konci sezony pořad, který dokáže nejen zaujmout, ale i pobavit, uskutečnil se v letošním roce 2. ročník Folklorolympiády. Přípravou akce byl pověřen soubor **Danaj ze Strážnice**, který pro tentokrát zvolil podtitul Folk-folklorolympiáda, protože prostor mezi jednotlivými soutěžními disciplínami vyplňovala hrou a zpěvem strážnická folková kapela **Z mechu a kapradí**. Soutěže se zúčastnili zástupci pěti folklorních souborů: **Danaj ze Strážnice, Skaličan ze Skalice, Světlovan z Bojkovic, Velička z Velké n/Vel. a Žerotín ze Strážnice**. Pro soutěžící bylo připraveno sedm disciplín a na jejich plnění dohlížela porota, která na závěr vyhlásila vítěze ročníku. Uspořádáním dalšího ročníku bude pověřován vítěz soutěže, kterému je symbolicky předána olympijská vlajka. Pro příští rok bude přípravou pověřen soubor **Velička z Velké n/Vel.**

11. - 13. 12. Radujme se, veselme se...

Po úspěchu akce v r. 1998 byl vánoční pořad v MVJVM rozšířen ještě o jeden den - pondělí, kdy skanzen přivítal hlavně návštěvníky z řad školní mládeže. Interiéry byly vánočně vyzdobeny, oživeny přítomností lidových výrobců, takže každý objekt působil dojmem obydlí chalupy připravené na vánoční svátky. Průvodkyně svým výkladem přiblížily návštěvníkům zvykoslovné a obřadní praktiky, které se k vánoční době vázaly. Areál skanzenu oživily také obchůzky Lucek a Mikuláše s doprovodem, které zaujaly hlavně dětské návštěvníky. V sobotu vystoupil v kulturní části programu dívčí sbor **F studia z Buchlovic**, v neděli **CM Danaj ze Strážnice**.

Ve spolupráci s **farním společenstvím** ve Strážnici a **redakcí časopisu Nezbeda** byl v neděli **5. září** v parku uspořádán zábavný pořad pro děti spojený se soutěžemi a hrami s názvem **"Procházka pohádkovým lesem"**.

Ústav lidové kultury se podílel i na přípravě akcí **Domu dětí a mládeže** ve Strážnici, které byly realizovány v parku a ve skanzenu. Zájemem veřejnosti se mohou chlubit akce, jako jsou Jarní hry, Den Země, Country večer s výukou tanců, Slavnost padajícího listí, Běh do Šancí, Maková panenka.

Novinkou a výjimečnou příležitostí byly i Japonské dny, které se díky podpoře Tabák a. s. uskutečnily ve dnech 5. - 6. 3. 1999.

Péče o sbírky a výstavní činnost

Na úseku péče o sbírky a výstavní činnosti nebyly vzhledem k finálním možnostem zakoupeny žádné sbírkové předměty, pouze 25 ks předmětů bylo získáno darem (celkový stav činí 24.633 přírůstkových čísel). Proto byla větší pozornost věnována sbírkovému fondu. Byla provedena inventura sbírkových předmětů v objektech MVJVM (1.378 ks), do počítačové evidence bylo zapsáno téměř 4000 ks sbírek. Zkonzervováno, příp. zrestaurováno bylo celkem 552 předmětů.

V roce 1999 byly zpřístupněny všechny instalované objekty v MVJVM a všechny plánované výstavy. Jednalo se o stálé expozice:

Historická knihovna

Nástroje lidové hudby v ČR

sezónní výstavy:

Jakub Obrovský - dílo z pozůstalosti

(ze sbírek GVU v Hodoníně)

Joža Uprka - ze sbírek Národní galerie v Praze,

Porcelán ze sbírek Ústavu lidové kultury ve Strážnici

Milan Pitlach - O slavnosti a hostech

(soubor fotografií z let 1973 - 1980)

V MVJVM byla zpřístupněna výstava "Hliněná architektura - budoucnost tisícileté tradice".

MVJVM navštívilo v roce 1999 celkem 27.901 osob a zámek 4.828 osob.

Propagace

V rámci propagačních akcí jsme se zúčastnili veletrhů cestovního ruchu Regiontour 99 v Brně, Ferien ve Vídni, dále jsme byli propagačními materiály zastoupeni na veletrzích v Praze a v Žilině. V Brně jsem uspořádali tiskovou konferenci k 54. ročníku MFF "Strážnice 1999".

Pro každou kulturní akci pořádanou ÚLK byla připravována samostatná propagace.

Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy

Na prostoru 9,5 ha je přeneseno nebo znovu postaveno 66 objektů lidových staveb, které charakterizují stavební a národopisné oblasti Slovácka. Podávají přehled o zajímavých lidových obytných, technických a hospodářských objektech převážně z konce 19. stol. V současné době byla výstavba muzea v přírodě pro nedostatek finančních prostředků zastavena a provádí se v něm jen údržba stávajících objektů.

V r. 1999 byla provedena rekonzervace 8 objektů, chemické ošetření vyměněných prvků u objektu C13 a prvků střechy u objektu G3. Byly opraveny doškové střechy u tří objektů a vyměněny byly nosné trámy u roubené komory C13. Běžná údržba a opravy byly směřovány k zahájení návštěvní sezóny (omítky, líčení, nátěry, oplocení), průběžně byla prováděna údržba zeleně a vinice. Po výběrovém řízení byl zakoupen traktor Solaris a mulčovač pro údržbu zeleně. Po několikaleté přestávce byla dokončena úprava vstupu - pořízeno oplocení u vstupního objektu do muzea, vybudováno parkoviště a letní zahrádka.

Vstupní budovou muzea vesnice je rekonstruovaný památkově chráněný objekt panského pivovaru, který slouží jako zázemí pro návštěvníky. Budova byla pronajímána za účelem provozu restaurace, v srpnu 1999 však nájemce oznámil, že provoz končí. Na pronájem objektu bylo vypsáno výběrové řízení, které bylo v souladu se zadávacími podmínkami zrušeno a bylo nutné jej opakovat. Pohledávek se ÚLK domáhá soudní cestou a řešení tohoto problému přechází do r. 2000.

Péče o památky a údržba festivalového areálu

Úkoly údržby a péče o památkové objekty jsou náročné jak po stránce časové, tak zejména finanční. Z pohledu rozsahu finančních prostředků určených na opravy a rekonstrukce je rok 1999 zcela výjimečný. Podařilo se získat prostředky z fondu Životního prostředí, dále účelové prostředky na opravy povodňových škod, po několika letech příspěvek i z fondu Záchrany architektonického dědictví. Proto mohlo být zajištěno ošetření, opravy či rekonstrukce některých objektů, zejména památek.

Oprava Černé brány

Po několikaleté přestávce byly obnoveny práce na opravě gotické Černé brány. Bylo provedeno nové výběrové řízení na dodavatele prací, před zahájením prací byl proveden Ústavem archeologické památkové péče v Brně archeologický výzkum. V rámci prováděných prací došlo ke snížení terénu o 60 - 70 cm. V souvislosti s nálezem původní historické dlažby byl změněn původní návrh a tato dlažba byla zrekonstruována. Ve středu objektu byla nalezena a obnovena původní klenbová kanalizace, sloužící pro odvod dešťové vody. Zdivo Černé brány bylo očištěno od silných vrstev betonových omítek a byla obnovena klenba malé branky. Vzhledem k nepříznivému klimatickému období zůstalo dokončení venkovních omítek a barevného sladění na rok 2000.

Rekonstrukce mostku u Špačkova rybníku

Na základě výběrového řízení a projektové dokumentace byla zahájena rekonstrukce mostku u Špačkova rybníku, který utrpěl spolu s rybníky při záplavách v roce 1997. Byla provedena úplná rekonstrukce klenbové stavby mostku včetně omítky, barevné fasády a rekonstrukce kamenné opěrné zdi. Z důvodu nepříznivého počasí byly práce na obnově kamenných a litinových prvků zábradlí zastaveny a dokončeny budou v r. 2000.

Rekonstrukce systému rybníků

Byl rekonstruován systém rybníků a kanálů, včetně odstranění sedimentů ze dna a výstavby funkčních objektů, umožňujících manipulaci s vodou v systému. Byly zvětšeny hloubky vody v nádržích, trasa kanálu se přiblížila přirozenému stavu a vytvořily se vhodnější podmínky pro život vodních rostlin a živočichů (v rybnících žijí chránění živočichové). Byl schválen i Manipulační řád systému rybníků. Celé dílo má krajinnotvornou funkci a vysoce je hodnocen přínos pro životní prostředí.

Úprava vstupu do MVJVM - parkoviště

V souladu s projektovou dokumentací byla provedena likvidace stávajících poškozených panelových ploch provizorního parkoviště a nahrazeny novou zámkovou dlažbou na celé ploše stávajícího i nového parkoviště. Souběžně byla vydlážděna plocha pro vybudování letní zahrádky a instalována dřevěná pergola. Tento zásah přispěl ke zlepšení vzhledu i technického vybavení vstupního areálu do Muzea vesnice jihovýchodní Moravy ve Strážnici a bylo jej možné uskutečnit díky příspěvku MK ČR v plném plánovaném rozsahu.

Oprava hydroizolace stadionu Zámek

Povodně v roce 1997 se neblaze podepsaly i na stavu hydroizolací amfiteátru Zámek. Po řadě jednání s odborníky bylo vyvoláno výběrové řízení a v červenci byly zahájeny práce. Vzhledem k mnoha problémům, které se v průběhu oprav vyskytly (velké vrstvy asfaltu, nemožnost odstranění původních konstrukcí, změna profilů čelních stupňů, řešení detailů opěrných zídek, nutná změna materiálů), byla technologie prováděných prací průběžně doplňována. Stavba byla dokončena a předána v prosinci.

Současně s těmito pracemi byla provedena oprava nátěrů venkovních ocelových konstrukcí amfiteátru Zámek a oprava osvětlení.

Revitalizace "Louky mládeže"

V souladu s rekonstrukcí zámeckého parku bylo třeba přikročit k likvidaci panelových a asfaltových ploch a nefunkčních stožárů osvětlení na Louce mládeže u zámku. Akce byla provedena v prosinci. V prvních měsících 2000 bude dokončena úprava zeminy a osetí trávníku.

Zámek

Už v minulém roce byl zjištěn rozsáhlý výskyt dřevokazných škůdců v přední místnosti historické knihovny zámku. Proto bylo třeba před zahájením návštěvní sezóny provést chemické ošetření kazetového stropu a dveří, restaurovat poškozené části a zajistit povrchové lakování. V závěru roku byla položena nová parketová podlaha..

Po několikaletých příslibech obdržel ÚLK příspěvek z fondu Programu záchrany architektonického dědictví na opravu střechy zámku v části Purkrábka. Byla provedena oprava krovů, chemické ošetření, výměna laťování a střešní krytiny, obnova komínových těles a oplechování pro objekt Purkrábka.

Ostatní úkoly

Údržba zeleně, opravy oplocení parku, opravy střech na drobných objektech v parku byly prováděny průběžně vlastními pracovníky. Na novou výsadbu v parku chyběly finanční prostředky, proto se uskutečnila pouze likvidace spadlých stromů v části Bludník a na Ostrůvku, prořez suchých větví a ošetření kaštanů postřikem proti škůdcům.

V 1. pololetí byly opraveny vstupní brány, tj. hlavní vstup do parku od TJ Jiskra s pokladnami, vstup do platanové aleje a malá branka od Bařova kanálu. Byla zpracována studie na osvětlení zámeckého parku, v jednání je zařazení osvětlení parku do připravované studie osvětlení města Strážnice.

Vzhledem k dožívajícímu rozvodu vodovodní sítě v parku bylo třeba opravit rozvody vody u amfiteátru Zahrada a Zámek. Současně byla zpracována projektová dokumentace na rekonstrukci celé vodovodní sítě v areálu parku.

Z důvodu neustále rostoucích cen elektrické energie a plynu, bylo třeba změnit centrální vytápění hospodářského dvora na lokální. Akce byla dokončena před zahájením topné sezóny.

Úkoly stanovené plánem činnosti se podařilo splnit na dobré úrovni, přestože některé práce bylo možné zahájit až po skončení MFF 1999, t. j. ve druhé polovině roku.

V. HOSPODAŘENÍ

Úkoly hodnocené v předešlých kapitolách byly financovány z:

1) příspěvku na činnost

2) vlastních příjmů, t.j.

- příjmy z pronájmů
- sponzorské příspěvky
- příjmy ze vstupného a hlavní činnosti
- použití fondu reprodukce investičního majetku na opravy a údržbu
- doplňkový zdroj
- ostatní

V průběhu roku došlo k několika úpravám schváleného rozpočtu.

Přehled o přidělení finančních prostředků - dotací

za rok 1999:

příspěvek na činnost - *schválený rozpočet* 13 228 000 Kč

příspěvek na činnost - *úprava rozpočtu:*

- II. Mezinárodní porada expertů UNESCO ke zpracování studie "Etika a tradiční lidová kultura" 100 000 Kč
- Odstranění následků povodní, vzniklých v r. 1997
- oprava hydroizolace amfiteátru Zámek 2 404 489 Kč
- výzkum a vývoj 1 182 000 Kč
- oprava střechy purkrábky 1 100 000 Kč

příspěvek na činnost celkem k 31. 12. 1999

18 014 489 Kč

Vlastní příjmy celkem k 31. 12. 1999	5 645 140 Kč
- příjmy z pronájmů	882 656 Kč
- sponzorské příspěvky	1 365 111 Kč
- příjmy ze vstupného a hlavní činnosti	1 977 340 Kč
- FRIM - použití na opravy a údržbu investičního majetku	1 001 309 Kč
- ostatní	418 724 Kč

Příjmy celkem	23 659 629 Kč
Náklady celkem	23 659 629 Kč

Výsledek hospodaření k 31. 12. 1999 **0 Kč**

Investiční prostředky

systemová investiční dotace - <i>příspěvek celkem</i>	6 016 000 Kč
z toho na akci:	
- obnova strojového parku	740 000 Kč
- úprava parkování a vstupu do MVJVM	2 588 000 Kč
- odstranění následků povodňových škod - rekonstrukce mostku u Špačkova rybníku	500 000 Kč
- rekonstrukce rybníků v zámeckém parku	1 838 000 Kč
- úkoly výzkumu a vývoje - budování archivního systému	350 000 Kč

Závazné ukazatele rozpočtu po změnách:

mzdové náklady	5 223 000 Kč
v tom: platy zaměstnanců	4 618 000 Kč
OON	605 000 Kč
- úprava rozpočtu:	
mzdové náklady	257 000 Kč
v tom: platy zaměstnanců	257 000 Kč
mzdové náklady celkem	5 480 000 Kč
v tom: platy zaměstnanců	4 875 000 Kč
OON	605 000 Kč

Limit průměrného přepočteného počtu zaměstnanců 43

Přehled

o čerpání finančních prostředků na platy zaměstnanců a ostatní osobní náklady v r. 1999

limit mzdových prostředků stanovených po úpravě rozpočtu	5 480 000 Kč
z toho: prostředky na platy zaměstnanců	4 875 000 Kč
ostatní osobní náklady	605 000 Kč
čerpání : prostředky na platy, včetně fondu odměn	5 105 041 Kč
z toho: fond odměn	230 050 Kč

ostatní osobní náklady	604 982 Kč
c e l k e m	<u>5 710 023 Kč</u>

průměrný přepočtený počet pracovníků:	42,3
průměrný měsíční plat	10.057 Kč

VI. PŘEHLEDY

Přehled pracovníků zaměstnaných v ÚLK v roce 1999 na pracovní smlouvy:

Ředitel PhDr. Jan Krist
 Zástupkyně ředitele PhDr. Vlasta Ondrušová

Útvar výzkumné a dokumentační činnosti:

Vedoucí PhDr. Vlasta Ondrušová
 PhDr. Josef Jančář, CSc.
 Ludmila Horehledová
 Mgr. Olga Floriánová
 Mgr. Michal Škopík
 Věra Zezulová
 Anna Vajčnerová
 Ivona Marková (*odchod na mateřskou dovolenou*)
 PhDr. Alena Vondrušková (*úvazek 0,5*)
 Mgr. Jan Miroslav Krist (*úvazek 0,5*)
 Mgr. Lucie Uhlíková (*úvazek 0,4*)
 Jan Blahůšek (*úvazek 0,4*)
 PhDr. Alena Schauerová (*úvazek 0,2*)
 PhDr. Martina Pavlicová, CSc. (*úvazek 0,1*)

Útvar ředitele:

vedoucí Marie Čadílková
Vojtěch Ducháček
Bohuslav Hořák
Irena Příkazká
Marie Zatloukalová
Jan Baňar *(termín. prac. sml.)*
Jan Bačík *(termín. prac. sml.)*
Antonín Laga *(termín. prac. sml.)*

Ekonomický útvar:

vedoucí Eva Koudelová
Alena Zezulová
Marie Špirudová
Jana Štípská
Blažena Baňarová
Anna Loutchanová *(termín. prac. sml.)*
Jarmila Vrbová *(termín. prac. sml.)*

Útvar správy areálů:

vedoucí Marie Hudečková
Stanislav Lovecký
Luděk Baňar
Petr Stanislav
Jaroslav Kolaja
Radek Mlýnek

Pavel Rajský
Pavel Žák
Rudolf Urbačka
Anna Janasová
Marie Blatová
Karel Vávra
Jan Adamec
František Čech
Renata Pelíšková (*termín. prac. sml.*)
Jiří Můčka
David Valenta (*termín. prac. sml.*)
Antonína Maňáková (*odchod do důchodu*)

V průběhu roku 1999 byly dále uzavřeny krátkodobé pracovní smlouvy s těmito pracovníky: Josef Čajka, Kateřina Dobešová, Hana Janíková, Martina Kořínková, Rudolf Krčmář, Kateřina Pasečná, Silvie Presová, František Příkazký.

Pracovníci mimo evidenční stav: Anna Grombířová a Magdalena Můčková - další mateřská dovolená.

PORADNÍ ORGÁNY ŘEDITELE

Ředitelská rada

PhDr. Ivo Frolec

Slovácké muzeum, Uherské Hradiště

PhDr. Josef Jančář, CSc.

ÚLK Strážnice

Prof. PhDr. Richard Jeřábek, DrSc.

Ústav evropské etnologie, FF MU Brno

PhDr. Zuzana Malcová

MK ČR Praha

PhDr. Jaromír Míčka

Památkový ústav, Brno

Ing. Zdeněk Novák

MK ČR Praha

PhDr. Vlasta Ondrušová

ÚLK Strážnice

PhDr. Karel Pavlišťík, CSc.

Muzeum jihovýchodní Moravy, Zlín

PhDr. Vítězslava Šrámková

IPOS - ARTAMA Praha

Doc. PhDr. Lubomír Tyllner, CSc.

Etnologický ústav AV ČR, Praha

Mgr. Libuše Vaňková

MK ČR Praha

54. ročník MFF "Strážnice 1999"

Výbor

PhDr. Jan Krist, *ředitel ÚLK a prezident festivalu*

Ludmila Horehledřová, *tajemnice festivalu*

PhDr. Ivo Frolec, *předseda programové rady MFF*

PhDr. Karel Pavlišřík, CSc., *předseda Senátu programové rady MFF*

Ing. Jaromír Šařinka, *starosta města*

PhDr. Vlasta Ondruřová, *zástupkyně ředitele ÚLK
a místopředsedkyně Programové rady MFF*

Marie Čadřlková, *sekretariát a péče o čestné hosty*

Eva Koudelová, *pořadatelské služby*

Marie Hudečková, *technické služby*

Programová rada

Předseda:

PhDr. Ivo Frolec, *Slovácké muzeum, Uherské Hradiště*

Místopředsedové:

PhDr. Vlasta Ondrušová, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Karel Pavlišník, *CSc., Muzeum JV Moravy, Zlín*

Tajemnice:

Ludmila Horehledřová, *ÚLK Strážnice*

Členové:

PhDr. Danuše Adamcová, *KD Strážnice*

PhDr. Romana Habartová, *Slovácké muzeum, Uherské Hradiště*

Mgr. Juraj Hamar, *FF UK, Bratislava, SR*

RNDr. Bohumil Chochola, *Gymnázium Nové Strašecí*

PhDr. Jan Krist, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Daniel Luther, *CSc., Ústav etnológie SAV Bratislava, SR*

Kateřina Macešková, *Ostrava*

Magdalena Múčková, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Martina Pavlicová, *CSc., FF MU Brno*

Mgr. Jan Polášková, *ŠÚ Uherské Hradiště*

PhDr. Pavel Popelka, *CSc., Muzeum J. A. Komenského, Uh. Brod*

Ing. Jiří Práchenský, *Pardubice*

Jana Rychtová, *ARTAMA Praha*

PhDr. Daniela Stavělová, *CSc., Etnologický ústav AV ČR, Praha*

Mgr. Lucie Uhlíková, *Etnologický ústav AV ČR, Brno*

Mgr. Miloš Vršecký, *Soukromá ZŠ, Plzeň*

Přizvaní autoři a konzultanti:

PhDr. Vlastimil Fabišík, *Brno*
Mgr. Olga Floriánová, *ÚLK Strážnice*
František Hrňa, *Buchlovice*
Richard Jesenský, *Skalica, SR*
Jaroslav Jurášek, *Brno*
Mgr. Jan Miroslav Krist, *ÚLK Strážnice*
Anna Maděričová, *Uherské Hradiště*
Jaromír Nečas, *Brno*
Dušan Okénka, *Sudoměřice*
Ing. Tatiana Pálenská, *Strážnice*
Mgr. David Pavlíček, *Kunovice*
Stanislav Pěnčík, *Hodonín*
Jan Rokyta, *Ostrava*
Jan Slováček, *Strážnice*
PhDr. Jaroslav Štika, *CSc., Rožnov pod Radhoštěm*

Přizvaní:

Marian Kosík, *Myjava, SR*
PhDr. Marie Kučerová, *Brno*
Milada Maitnerová, *Brno*
Josef Prudil, *Brno*
PhDr. Alena Schauerová, *Brno*

Senát programové rady 54. ročníku MFF "Strážnice 1999"

Předseda:

PhDr. Karel Pavlišťík, *CSc., Zlín*

Místopředseda:

PhDr. Alena Schauerová, *Brno*

Členové:

Miloslav Brtník, *Jihlava*

Mgr. Jan Čumpelík, *Praha*
PhDr. Josef Jančář, CSc., *ÚLK Strážnice*
Zdenka Jelínková, *Brno*
Mgr. Jaroslav Jurášek, *Brno*
Mgr. Jan Miroslav Krist, *ÚLK Strážnice*
PhDr. Hannah Laudová, CSc., *Praha*
PhDr. Zdeněk Mišurec, *Praha*
Jaromír Nečas, *Brno*
Jiří Pospíšil, *Praha*
PhDr. Eva Rejšková, *Praha*
Jan Rokyta, *Ostrava*
Alena Skálová, *Praha*
Mgr. Boleslav Slováček, *Český Těšín*
Cyril Zálešák, *Bratislava, SR*
Dana Ždímalová, *Praha*

Redakční rada Národopisné revue

PhDr. Hana Dvořáková, *Brno*
PhDr. Josef Jančář, CSc., *ÚLK Strážnice*
Prof. PhDr. Richard Jeřábek, DrSc., *Brno*
PhDr. Eva Krekovičová, *Bratislava, SR*
PhDr. Jan Krist, *ÚLK Strážnice*
PhDr. Vlasta Ondrušová, *ÚLK Strážnice*
PhDr. Martina Pavlicová, CSc., *Brno*
PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., *Zlín*
PhDr. Daniela Stavělová, CSc., *Praha*
PhDr. Miroslav Válka, Ph. D., *Brno*

Redakční rada videoprojektu Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v ČR

Předseda:

PhDr. Jan Krist, *ÚLK Strážnice*

Členové:

Mgr. Olga Floriánová, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Ivo Frolec, *Uherské Hradiště*

Rudolf Chudoba, *Brno*

PhDr. Josef Jančář, *ÚLK Strážnice*

Mgr. Jan Miroslav Krist, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Běla Minaříková, *Brno*

PhDr. Vlasta Ondrušová, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., *Zlín*

PhDr. Alena Vondrušková, *Praha*

**Redakční rada videoprojektu Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska -
Mužské taneční projevy**

Mgr. Jan Čumpelík, *Praha*

Rudolf Chudoba, *Brno*

Zdenka Jelínková, *Brno*

PhDr. Jan Krist, *ÚLK Strážnice*

Mgr. Jan Miroslav Krist, *ÚLK Strážnice*

Mgr. Jan Maděrič, *Uherské Hradiště*

PhDr. Vlasta Ondrušová, *ÚLK Strážnice*

PhDr. Karel Pavlišťík, CSc., *Zlín*

Česká národní sekce CIOFF (členství k 20. 4. 2000)

Řádní členové

Ústav lidové kultury ve Strážnici

IPOS-ARTAMA, Praha

Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici

Mezinárodní folklorní festival v Brně

Mezinárodní folklorní festival ve Strakoncích

Ústav evropské etnologie MU, Brno

Etnologický ústav AV, Praha

Muzeum J. A. Komenského, Uherský Brod

Muzeum jihovýchodní Moravy, Zlín

Valašské muzeum v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm

Folklorní sdružení folkloru, Brno

Sdružení přátel folkloru, Brno

Valašské folklorní sdružení, Frenštát pod Radhoštěm

Folklorní sdružení Těšínského Slezska

Přidružení členové

Slezské dny v Dolní Lomné

Mezinárodní folklorní festival ve Frýdku - Místku

Sdružení pro mládež, lidové umění a sport, Brno

PhDr. Zuzana Malcová, ORNK MK ČR, Praha

Mgr. Libuše Vaňková, ORNK MK ČR, Praha

Mgr. Michal Beneš, CSc., tajemník pro UNESCO MK ČR, Praha

PhDr. Vlasta Ondrušová, ÚLK ve Strážnici

PhDr. Jan Krist, ÚLK ve Strážnici

Mgr. Jan Miroslav Krist, ÚLK ve Strážnici

Zdeněk Pšenica, Folklorní sdružení ČR, Praha

Folklorní festival Rožnovská valaška

Čestným členem ČNS CIOFF je PhDr. Josef Jančář, CSc.

NABÍDKA

**publikací, katalogů, časopisů, videokazet
Ústavu lidové kultury v r. 1999**

Karel Vetterl - Olga Hrabalová

GUBERNIÁLNÍ SBÍRKA lidových písní a instrumentální hudby z Moravy a Slezska z roku 1819

Po 175 letech vyšla sbírka, která zahrnuje 331 písní s texty a notami, odborný komentář a mapu Moravy z roku 1790. Kniha vyšla jako příspěvek k oslavám 100. výročí Národopisné výstavy Československé.

(Strážnice 1994, váz., 488 s., angl. a něm. resumé, cena
200,- Kč + poštovné)

Josef Jančář

STRÁŽNICKÁ OHLÉDNUTÍ

Kniha je určena jak všem členům folklorních souborů, kteří vytvářeli pozoruhodnou tradici strážnického Mezinárodního folklorního festivalu, tak i nejširší veřejnosti. Objasňuje nejen historii a vývoj festivalu a Ústavu lidové kultury, ale zařazuje "Strážnici" do širších kulturně historických souvislostí.

(Strážnice 1995, váz., 206 s., 120 barevných i černobílých foto, angl. resumé, cena 200,- Kč + poštovné)

Richard Jeřábek

POČÁTKY NÁRODOPISU NA MORAVĚ

Antologie prací z let 1786 - 1884. Sestavil a k vydání připravil Richard Jeřábek.

(Strážnice, 1997, váz. 410 s., cena 250,- Kč + poštovné)

Martina Pavlicová - Lucie Uhlíková

OD FOLKLORU K FOLKLORISMU

Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku

Hesla, která byla do konečného výběru zařazena, podávají informace o osobnostech, souborech, skupinách a muzikách, festivalech, spolcích, institucích, výstavách a časopisech, které se věnují otázkám folklorismu.

(Strážnice, 1997, cena 250,- Kč + poštovné)

Josef Jančář

MUZEUM V PŘÍRODĚ - STRÁŽNICE

Průvodce národopisným muzeem v přírodě ve Strážnici podává česky, anglicky a německy výklad o vzniku národopisných muzeí a o vzniku Muzea vesnice jihovýchodní Moravy ve Strážnici. Katalog je doplněn mapkou a 15 barevnými fotografiemi.

(Strážnice 1993, brož., 16 s., 15 barev. foto, cena 15,- Kč + poštovné)

NÁRODOPISNÁ REVUE

roč. IV. 1-4/1994 cena ročníku 60,- Kč + poštovné

roč. V. 1-4/1995 cena ročníku 100,- Kč + poštovné

roč. VI. 1-4/1996 cena ročníku 100,- Kč + poštovné

roč. VII. 1-4/1997 cena ročníku 100,- Kč + poštovné

roč. VIII. 1-4/1998

+ příloha osobní bibliografie Jaroslava Kramaříka

cena ročníku 160,- Kč + poštovné

roč. IX. 1-4/1999 + přílohy: osobní bibliografie Josefa Vařeky a osobní bibliografie Drahomíry Stránské

cena ročníku 180,- Kč + poštovné

Jediný časopis v České republice, věnovaný otázkám soudobého folklorismu. Populárně vědecký časopis přináší články z různých oblastí péče o tradiční lidovou kulturu jako součást národního kulturního dědictví.

OSOBNÍ BIBLIOGRAFIE

Jako samostatnou přílohu Národopisné revue vydává ÚLK osobní bibliografie českých národopisců, které jsou cennou pomůckou pro všechny zájemce o lidovou kulturu.

Richard Jeřábek	30 stran	8,- Kč	Zdenka Jelínková
20 stran	10,- Kč		
Oldřich Sirovátka	44 stran	10,- Kč	
Josef Jančář	20 stran	10,- Kč	
Josef Tomeš	24 stran	10,- Kč	
Jaromír Jech	36 stran	15,-	Kč
Miroslava Ludvíková	20 stran	15,- Kč	

Jaromír Kubíček - Tomáš Kubíček

NÁRODOPIS NA MORAVĚ A VE SLEZSKU

Výběrová bibliografie národopisných prací na Moravě a ve Slezsku. Obsahuje 8 666 bibliografických údajů utříděných do věcných skupin v 16 oddílech, místní a jmenný rejstřík.

(Strážnice 1996, váz., 412 s., cena 120,- Kč + poštovné)

Josef Jančář - Martina Pavlicová

LIDOVÁ HUDBA A TANEC NA JEVIŠTI

Knížka je věnována 40. výročí známého folklorního souboru Hradišťan. Zařazuje vznik a vývoj tohoto souboru do širších historických souvislostí.

(Strážnice 1990, brož., 78 s., 50 černobílých fotografií, cena 12 Kč + poštovné)

Božena Nováková-Uprková

BESEDY S JOŽOU UPRKOU

Vzpomínková knížka malířovy dcery Boženy Novákové-Uprkové, rozhovory s malířem, který ovlivnil nejednu generaci. Dílo, o kterém se po řadu desetiletí vědělo, ale doposud nebylo vydáno.

(Strážnice 1996, váz., 220 s., 10 barev. foto, 52 fotodokumentací, cena 120,- Kč + poštovné)

NÁSTROJE LIDOVÉ HUDBY V ČESKÉ REPUBLICE

Katalog stejnojmenné expozice, která je zpřístupněna ve strážnickém zámku. Tato ve středoevropském měřítku ojedinělá expozice na ploše téměř 500 m², představuje více než 400 lidových hudebních nástrojů. Katalog se zmiňuje o všech vystavených nástrojích a jejich užití v lidové hudbě.

(Strážnice 1993, brož., nestr., cena 20,- Kč + poštovné)

PODLUŽÁCKÁ SVATBA SE SULICÍ A STROMEM

Záznam rekonstrukce v Hlohovci u Břeclavi 15. 6. 1997

Dokumentární záznam tradiční svatby se sulicí a stromem z dolního Podluží. Rekonstrukce byla natočena podle popisu Jana Noháče "Slovácká svatba od Břeclavě" z roku 1930 a dle žijících pamětníků v obci Hlohovec, okres Břeclav dne 15. 6. 1997. Doplnkem této videokazety je publikace "Podlužácká svatba se sulicí a stromem", která obsahuje texty a notové záznamy písní, obřadní říkání a fotografie dokumentující průběh svatby.

(Cena kazety s publikací je 300,- Kč + poštovné)

LIDOVÉ TANCE Z ČECH, MORAVY A SLEZSKA

videoencyklopedie lidových tanců v České republice

Cílem videoprogramu Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska bylo vytvořit komplexní a spolehlivý pramen poznání regionálních typů a stylů tanců, jak je dodnes dochovali poslední nositelé lidových tanečních tradic. Dílo je určeno jak odbornému studiu, tak vzdělávání tvůrců a interpretů ve všech typech folklorních kolektivů, výuce na pedagogických a uměleckých školách a jako esteticko-výchovná pomůcka pro střední a základní školy.

Pro každý zachycený region je zpracována videokazeta doplněná skripty s notovým materiálem, popisy tanců, studií o nich a cizojazyčnými resumé

Obsah a rozsah jednotlivých dílů videoencyklopedie:

I. Západní Čechy - délka 1 hod. 57 min. (*horní a dolní Chodsko, Klatovsko, Plzeňsko, Stříbrsko, Nýřansko, Plansko, Kralovicko, Chebsko, Mariánsko-lázeňsko a Karlovarsko*)

II. Jižní Čechy - délka 1 hod. 44 min. (*Prácheňsko, Milevsko, Tábořsko, Blata, Doudlebsko a Českokrumlovsko*)

III. Východní Čechy - délka 2 hod. 29 min. (*Jičínsko, Hořicko, Královéhradecko, Pardubicko, Čáslavsko, Chrudimsko, Nasavrcko, Vysočina - Pacovsko a Pelhřimovsko, Hlinečsko, Poličsko; Podorlicko a Podkrkonoší*)

IV. Střední Čechy - délka 1 hod. 35 min. (*Rakovnicko, Berounsko, okolí Prahy, Kouřimsko, Benešovsko, Sedlecko, Sedlčansko, Choceradsko, Vlašimsko, střední Polabí, Podještědí a Pojizeří*)

V. Moravské Horácko - délka 2 hod. 34 min (*Moravskokrumlovsko, Náměštsko, Bystřicko, Nedvědiccko, Tišnovsko, Třebíčsko, Velkobítešsko, Velkomeziříčsko, Jimramovsko, Novoměstsko, Olešnicko, Žďársko, Dačicko, Jemnicko, Jihlavsko, Telečsko a Třeštsko*)

VI. 1. část: Brněnsko - délka 2 hod. 41 min. (*brněnská předměstí a širší Brněnsko*)

2. část: Haná - délka 3 hod. 3 min. (*Tovačovsko, Prostějovsko, Přerovsko, Kojetínsko, Kroměřížsko, Vyškovsko, Zábřežsko, Litovelsko, Náměštsko a Šumpersko*)

3. část: Malá Haná a Záhoří -délka 2 hod. 20 min. (*malá Haná nížinná a horská, Dražanská vrchovina, Lipenské a Hostýnské Záhoří*)

VII. Slovácko: 1. část: Moravské Kopanice, Hornácko a Luhačovské Zálesí - délka 2 hod. 23 min

2. část: Dolňácko - délka 2 hod. 56 min. (*Uherskobrodsko, Uherskohradištsko, Veselsko, Strážnicko a Kyjovsko*) **3. část: Hanácké Slovácko** - délka 1 hod. 33 min., Podluží a tance Moravských Chorvatů

VIII. Valašsko - délka 2 hod. 51 min. (*severní, střední a jižní Valašsko, valašský odzemek a obuškový*)

IX. Lašsko - délka 2 hod. 46 min. (*valašsko-lašské pomezí, Lašsko horské a nížinné, Štrambersko a lašský skok*)

X. Slezsko - délka 2 hod. 44 min. (*goralská oblast, moravsko-slezské pomezí, Třinecko, užší Těšínsko, Orlovsko, Bohumínsko, Klimkovsko, Opavsko a Hlučínsko*)

Celý program obsahuje 959 záznamů asi 1000 tanců a desítky samostatných písňových nebo instrumentálních ukázek. Byl natočen v letech 1992 - 1996.

(Cena jedné kazety včetně publikace je 300,- Kč + poštovné)

LIDOVÁ ŘEMESLA A LIDOVÁ UMĚLECKÁ VÝROBA

V ČESKÉ REPUBLICE

Ústav lidové kultury ve Strážnici pokračuje ve vydávání videodokumentačního projektu Lidová řemesla a lidová umělecká výroba v České republice. Projekt obsahuje videozáznamy nejzajímavějších dochovaných technologií výrob z oboru keramiky, přírodních pletiv, textilu a dalších materiálů, předváděných prověřenými mistry lidové umělecké výroby. Součástí každé videokazety je doprovodná publikace s popisy technologií, fotografiemi a kresbami. Cílem projektu je přispět k udržení a rozšíření kvalitní řemeslné práce v regionech a k výuce pro zájemce o různé obory tradičních řemesel s využitím materiálů z trvale obnovitelných zdrojů.

Projekt obsahuje následující videokazety a publikace:

I. Lidová keramika - I hod. 4 min. min.(glazovaná hrnčina, zakuřovaná hrnčina, majolika).

II. Pletiva - 1 hod. 33 min. (pletení ze slámy, z orobnice, z proutí a loubků).

III. Zpracování dřeva - 1. část -1 hod. 36 min. (dlabání nádob, bednářské práce, výroba šindelů, hotovení štípaných holubiček).

III. Zpracování dřeva - 2. část - 51 min. (zdobení dřeva kovem, vyléváním kovem, skašovské a šumavské hračky).

IV. Textilní techniky - 1. část - 1 hod. 33 min. (vázání rukavic na modle, tkaní na destičce, tkaní na karetkách, tkaní na rámu, tkaní na ručním stavu).

IV. Textilní techniky - 2. část - 1 hod. 2 min. (vyvazovaná batika, vosková batika, modrotisk, počítaná výšivka, malovaná výšivka, bílé vyšívání).

V. Drobné umění - 1.část - 1 hod. 9 min. (práce z perleti, figurky z kukuřičného šústí, vizovické pečivo, perník z forem, perník zdobený polevami).

V. Drobné umění - 2. část - 51 min. (zdobení velikonočních vajíček batikováním, reliéfním voskováním, škrabáním, polepováním slámou a sítinou).

VI. Práce ze skla - 1. část - 44 min. (foukané sklo, hutně tvarované sklo, malba na sklo, rytí skla a vitráž).

VI. Práce ze skla - 2. část - 33 min (figurky z trubiček, skleněné knoflíky, háčkování korálků, navlékání korálků).

Cena jedné kazety včetně publikace je 350,- Kč + poštovné

Výroční zpráva Ústavu lidové kultury ve Strážnici za rok 1999

Odpovědný redaktor: PhDr. Jan Krist

Vydal Ústav lidové kultury ve Strážnici v r. 2000

ISBN 80-86156-34-6

(Neprodejné)